

JA w kuLTUrze

projekt realizowany przez
Pińczowskie Samorządowe Centrum Kultury,
dofinansowany ze środków *Narodowego Centrum Kultury,*
w ramach programu „*Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne*”

Maciej Zygmunt
współpraca: *Łukasz Dziuba i Aleksander Lysko*
Regionalny Instytut Kultury w Katowicach
2017 r.

Raport

Raport to efekt etapu diagnostycznego projektu „JA w kulturze”, który ma na celu zainicjowanie działań, wzmacniających zaangażowanie Pińczowskiego Samorządowego Centrum Kultury w życie społeczności lokalnej poprzez zidentyfikowanie potencjału i kapitału kulturowego mieszkańców gminy Pińczów oraz stworzenie mapy barier, deficytów, i oddolnych lokalnych inicjatyw kulturotwórczych. Zebrane informacje służą właściwej realizacji kolejnych etapów projektu „JA w kulturze” - sfinansowania inicjatyw kulturowych mieszkańców Pińczowa, a w dalszej perspektywie określeniu nowych kierunków rozwoju oferty PSCK pod kątem dostosowania jej do potrzeb i oczekiwań grup mieszkańców.

Rezultatem projektu było skuteczne nawiązanie kontaktu z przedstawicielami społeczności lokalnej, poznanie nowych możliwości współpracy w zakresie kultury oraz tworzenia warunków do jej rozwijania.

W ramach etapu diagnostycznego przeprowadzono następujące typy działań:

- Badawczo-animacyjne i informacyjne
- Konsultacyjne
- Promocyjne

Działania badawczo-animacyjne i informacyjne

Warsztaty wydobywcze

Do udziału w spotkaniach zaproszeni zostali przedstawiciele konkretnych grup i wszyscy pińczowianie z pomysłami na działania kulturalne: młodzież gimnazjalna i ponadgimnazjalna, przedstawiciele społeczności lokalnej i grup nieformalnych oraz organizacje pozarządowe, animatorzy kultury, opiekunowie świetlic wiejskich. Poprzez zrealizowane warsztaty wydobywcze odpowiedziano na pytanie jakie funkcje i działania powinno pełnić PSCK w partycypacyjnym modelu pracy instytucji. Na rzecz właściwej i efektywnej diagnozy przygotowano scenariusze warsztatów wydobywczych oraz optymalny harmonogram spotkań. Każdy warsztat posiadał komponent upowszechnienia idei programu Narodowego Centrum Kultury "Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne" oraz warstwę opisującą i konsultacyjną projektu „JA w kulturze”.

Przeprowadzono siedem warsztatów wydobywczych: ze społecznością lokalną świetlic wiejskich PSCK Gacki i Kozubów oraz grupą młodych matek - mieszanek Pińczowa, młodzieżą z Gimnazjum nr 1 im. Powstańców Styczniowych i Gimnazjum nr 2 im. Adolfa Dygasińskiego w Pińczowie, Liceum Ogólnokształcące im. Hugona Kołłątaja w Pińczowie oraz samorządem uczniowskim Zespołu Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Pińczowie. Warsztaty wydobywcze ze społecznością lokalną świetlic i grupą nieformalną kobiet ogniskowały się wokół problematyki: aktywności kulturowych i pożądaných przez uczestników i ich otoczenie, identyfikacji ciekawych miejsc i partnerów, którzy mogą

wesprzeć lokalny potencjał kulturotwórczy, oczekiwań wobec PSCK, zarówno względem samego projektu „JA w kulTURze”, jak i regularnej działalności instytucji. Warsztat wydobywczy z grupami młodzieży podejmował: pojęcie „kultura”, stosowane i pożądane aktywności, atrakcyjne przestrzenie publiczne gminy.

Świetlica wiejska w Kozubowie (19 uczestników)

Budynek świetlicy to nowo wyremontowany, wielofunkcyjny obiekt, w którym miejsce ma również filia biblioteki. Infrastruktura i sposób zagospodarowania przestrzeni daje swobodę działań kulturalnych, edukacyjnych dedykowanych społeczności lokalnej. Z obserwacji wynika, że Świetlica to także pożądane centrum społecznej aktywności i integracji mieszkańców, przeprowadzona w ostatnim czasie gruntowna modernizacja budynku świetlicy dobrze oceniana jest przez mieszkańców.

Kontekst „nowej” świetlicy zdominował warsztat wydobywczy. Uczestnicy spotkania przedstawili opinie na temat funkcjonowania obiektu, potrzeby i oczekiwania w zakresie funkcji i oddziaływania świetlicy. W ramach badania zdiagnozowano z jednej strony deficyty w obrębie regularnej działalności placówki, z drugiej strony silną potrzebę swobodnego zagospodarowania przestrzeni świetlicy aktywnością mieszkańców. Spotkanie przynosi wniosek, że konieczne są systematyczne konsultacje społeczne w obszarze programowania działalności świetlicy i sposobu komunikacji z mieszkańcami nie korzystającymi z oferty nowego miejsca. Działanie pozwoliło też zidentyfikować aktywnych i odpowiedzialnych obywateli gotowych angażować się w rozwój świetlicy, takich jak: KGW, lokalne liderki, młodzież. W ramach spotkania powstał indeks pożądanych aktywności i wydarzeń. Istotny wniosek - „JA w kulTURze” to doskonała okazja by bazując na przyjaznej przestrzeni świetlicy i jej otoczenia zrealizować działania animujące, otwierając je na nowy format partycypacji społecznej, warty kontynuowania w przyszłości.

„Nowa” świetlica i co dalej? Uzyskane podczas warsztatu wydobywczego informacje mają bardzo pragmatyczny charakter. Uczestnicy spotkania, pobliscy mieszkańcy, w jasny i zdecydowany sposób komunikowali treści. Większość badanych wykazywała emocjonalny związek ze świetlicą, silne oczekiwanie pełniejszego wykorzystania potencjału wyremontowanej świetlicy. Analiza danych pozwala skategoryzować obszary problemowe na: zasady funkcjonowania świetlicy, aktywny program wokół świetlicy.

I. Zasady funkcjonowania świetlicy

Zastane podczas badania zasady funkcjonowania obiektu były istotnym elementem rozmowy z mieszkańcami, który w pierwszej kolejności oczekują, by świetlica integrowała, oddziaływała na społeczność lokalną, którą w procesie, poprzez otwartość i szeroką dostępność można skuteczniej zapraszać do współpracy, współodpowiedzialności, a zatem:

1. *Rolnicza społeczność Kozubowa i młodzież postuluje by wydłuży czas funkcjonowania świetlicy co najmniej do 22.00. Rozwiązanie to może przyczynić się do efektywnej*

- zmiany świetlicy w centrum integracji społecznej. W ramach dodatkowego zabezpieczenia obiektu i uczestników badani wskazują na: społeczną odpowiedzialność za „klucze do obiektu” w ramach porozumienia PSCK i społecznych liderów lub współpracę z profesjonalną firmą ochroniarską na zasadzie patroli interwencyjnych. Popularnym rozwiązaniem jest też instalacja monitoringu obiektu.
2. Badani rekomendują organizatorom świetlicy bardziej elastyczne podejście do materiałów eksploatacyjnych i narzędzi w ramach zajęć społeczno-kulturalnych i sportowych.
 3. Warty uwagi jest silna społeczna potrzeba zagospodarowania otoczenia świetlicy z plenerowy grill, plac zabaw. To doskonałe naturalne otoczenie lokalnych działań kulturotwórczych.

II. Aktywny program wokół świetlicy

Wnioski płynące wokół warstwy programowej świetlicy świadczą o świadomości mieszkańców w zakresie potencjału i misji miejsca, a także strategicznych potrzeb mieszkańców, zaspakajanych również w modelu partycypacyjnym.

1. Rekomenduje się stałe wzbogacanie zbioru książek w fili biblioteki o pozycje współczesne światowej literatury.
2. Społeczność docenia ofertę regularnych zajęć edukacyjnych w PSCK, postulując częstą organizację lub realizację części z nich w świetlicy w Kozubowie.
3. Społeczność wskazała na brak zespołu muzycznego
4. Dorośli badani wskazywali na interesujące ich aktywne formy spędzania czasu takie jak „Fitness” dla pań, warsztaty gotowania i pieczenia.
5. Młodzież oczekuje, by świetlica była miejscem bardziej swobodnych spotkań, bez szczególnej kontroli czy obserwacji. Warto dodać, że przywoływane wielokrotnie w rozmowach regularne potańcówki interesują nie tylko młodsze pokolenie mieszkańców.
6. W ramach warsztatu zaprogramowano inicjatywę: „Święto ziemniaka” - odwołującego się do kalendarza zbiorów rolniczych - festynu będącego inauguracją serii wydarzeń i warsztatów: tanecznych, plastycznych, muzycznych, angażujących społeczność lokalną, realizowanych w świetlicy lub jej otoczeniu.

Podsumowując. Warto wzmocnić zaangażowaną animację przestrzeni świetlicy, wprowadzić standardy pracy oparte o konsultacje środowiskowe oraz zdecydowane działania promujące świetlicę jako centrum integracji i aktywizacji.

Świetlica wiejska w Gackach (22 uczestników)

Świetlica położona jest na terenie Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego, w którym dominuje naturalny krajobraz rozlewisk rzeki Nidy. W osadzie ulokowane są duże zakłady gipsowe, uruchamiane od lat pięćdziesiątych. I te dwa aspekty: z jednej strony walory środowiskowe okolicy, a z drugiej wieloletnia tradycja robotniczej enklawy z własną infrastrukturą to powracający podczas spotkania wątek.

Świetlica mieści się w jednym z bloków osiedla, to dwa pomieszczenia, które spełniają standardy lokalnego centrum animacji. Wydaje się jednak, że przestrzeń publiczna przed, czy wokół budynku świetlicy jest niewykorzystana, do czego wracają badani podczas wypowiedzi, mówiąc o potencjale miejsca.

Warsztat wydobywcy zgromadził liczną reprezentację mieszkańców Gacek, włącznie z sołtysiem. W spotkaniu uczestniczyły zarówno osoby dorosłe jak i młodzież. Diagnoza ujawniła, szczególnie wśród dorosłych uczestników, silne poczucie lokalnej tożsamości, jasne odróżnienie wsi Gacki od centrum - Pińczowa. Społeczność komunikuje niedostateczne w ich odczuciu inwestycje infrastrukturalne, opisuje Gacki jako te „zapomniane” przez administrację samorządową. W ramach omawianych potrzeb społeczności lokalnej podnoszącej jakość życia warto przytoczyć te integrujące i rekreacyjne jak: wielofunkcyjne boisko do piłki nożnej oraz bieżnia, plaża wraz z boiskiem do siatkówki. Tak wyraźny i solidarny postulat wymaga kontynuacji dialogu, a być może też dodatkowego rzecznictwa PSCK w sprawach sołectwa Gacki w samorządzie gminy Pińczów. Silna i pragmatyczna społeczność gromadząca się wokół świetlicy to doskonały potencjał do rewitalizacji dzielnicy – niegdyś silnie zaopiekowanej, a dziś – według relacji mieszkańców – odsuniętej. Zarówno w sferze infrastrukturalnej jak i społecznej.

W ramach spotkania w kwestiach rewitalizacji Gacek, prócz jej filarów administracyjnego i społecznego, pojawił się wątek pobliskich dużych zakładów produkcyjnych. Biznes to dobry partner działań, w tym działań społeczno-kulturalnych, w modelu społecznie odpowiedzialnego biznesu. Zbudowanie jednak trwałej relacji z której realne korzyści czerpią obie strony wymaga dużego zaangażowania – lokalnych liderów, ale także aktywnej postawy PSCK jako katalizatora procesu. Spotkanie ujawniło zainteresowanie społeczności lokalnej na rzecz zmiany. Potencjał ten musi być jednak wspierany – otwartością i aktywnym dialogiem czyli profesjonalnym i zróżnicowanym programem samej świetlicy jak i aktywnym, zdeteterminowanym animatorem kulturalnym.

Spotkanie to także projekcja pożądanых inicjatyw, wydarzeń. Mieszkańcy wskazali interesujący ich motyw filmowy – z miejscowości Pińczów pochodzi reżyser Andrzej Barański, a inicjatywa filmowa: projekcje wraz z warsztatami dla młodzieży jest czymś, co może być dla mieszkańców Gacek atrakcyjne. Zidentyfikowana potrzeba to regularne kino na otwartym powietrzu, w świetlicy, czy też w sali gimnastycznej lokalnej szkoły. W duchu inicjatywy filmowej pojawił się również pomysł zrealizowania pokazu filmów wakacyjnych mieszkańców Gacek.

Analiza materiału badawczego wskazuje:

- 1. Zdecydowane rzecznictwo PSCK na rzecz rozwoju wsi Gacki, w tym na rzecz społecznej rewitalizacji wsi.*
- 2. Silną potrzebę zmiany. Uruchomiona podczas warsztatu aktywność warta jest kontynuacji w ramach regularnych konsultacji społecznych i działań animacyjnych, w tym terenowych. Wyzwaniem jest zlokalizowanie i aktywizacja lokalnych liderów - ambasadorów działań świetlicy.*

3. *Warte wykorzystania jest sąsiedztwo dużych zakładów produkcyjnych. Współcześnie społecznie odpowiedzialny biznes pracuje na rzecz społeczności lokalnych, szczególnie w przestrzeniach społecznych i kulturalnych. Istotne jednak by wspólnie wypracować lokalny zespół mogących generować i moderować taką współpracę.*

Podsumowując. Partycypacyjny model pracy PSCK to doskonała okazja do ujawnienia lub utrwalenia się lokalnych liderów społeczności i ich sieci, a także miękkie narzędzie rewitalizacyjne.

Wydaje się, że aby przezwyciężyć wieloaspektowy „dystans” pomiędzy PSCK a świetlicą w Gackach, niezbędne jest szczególne wsparcie lokalnej społeczności, w tym poprzez stały monitoring jej potrzeb i oczekiwań.

Młode matki - mieszkanki Pińczowa (5 uczestniczek)

Warsztat wydobywczy skoncentrowany był wokół możliwości i form partycypacji w działaniach PSCK poprzez realizację pożądaných w opinii kobiet inicjatyw, posiadał też warstwę edukacyjną w zakresie programowania i realizowania działań społeczno-kulturalnych. Spotkanie pozwoliło zidentyfikować obszary warte interwencji, wraz z projekcją konkretnych działań. Uczestniczące w spotkaniu osoby i reprezentowane przez nie środowisko młodych rodziców to aktywna, mobilna, ale wymagająca grupa, warta zagospodarowania w partycypacyjnym modelu funkcjonowania instytucji kultury.

Uczestniczki warsztatu wydobywczego deklarowały silne zainteresowanie rękodzielstwem artystycznym, różnymi jego przejawami, tego typu aktywnościom chętnie poświęcają wolny czas. Należy zaznaczyć, że większość Pań wskazuje na mające znaczenie określone warunki i organizacje życia młodych rodziców, szczególnie w kontekście potencjalnego ich angażowania.

Zdobyte informacje pozwalają zauważyć, że:

1. Kobiety lokują warsztaty rękodzielnicze i inne w kontekście samorealizacji i integracji w gronie młodych mam. Realizowane przez profesjonalnych artystów lub uczestników grupy są źródłem inspiracji i postaw kreatywnych.
2. Opisane powyżej warsztaty omawiane były również w bardziej pomostowej formule, w której realizacja warsztatów odbywa się poza PSCK: w szkołach czy też świetlicach wiejskich dając wartość międzypokoleniowych twórczych spotkań.

W ramach działania zdiagnozowano:

1. *W opinii młodych mam właściwym polem aktywności kulturalnej są szkoły. Przestrzeń edukacji formalnej poprzez realizację warsztatów artystycznych staje się miejscem kreatywnym i twórczym. Część badanych kobiet deklarowała gotowość by wspierać ten typ działań, informując przy tym, że popularne wśród nauczycieli postawy obojętności i braku zainteresowania tego typu działaniami są istotną barierą.*

2. Wyzwaniem jest przyjazne zagospodarowanie czasu obecnym w korytarzach PSCK rodzicom i opiekunom oczekującym na uczestniczące w zajęciach kulturalnych dzieci i młodzież.

Podsumowując. Interesującym rozwiązaniem jest stała platforma konsultacyjna przy PSCK skupiająca aktywne, młode matki z okolic Pińczowa. Aktywność i kreatywność tej grupy, promotorów idei współpracy z PSCK wspierać warto pomocą formalną, rzeczową, promocyjną.

Młodzież gimnazjalna i ponadgimnazjalna

Warsztaty wydobywcze z Pińczowską młodzieżą podejmowały pojęcie „kultura”, stosowane i pożądane typy aktywności, przestrzenie publiczne gminy z potencjałem wartym wykorzystania.

Spotkaniom towarzyszyła otwarta dyskusja na temat oczekiwań młodych ludzi wobec PSCK.

Badaniu poddane zostały dwie grupy gimnazjalistów, kolejne przebadane grupy to uczniowie szkół ponadgimnazjalnych. Pozytywnym aspektem realizacji warsztatów z młodzieżą była dobra kooperacja z gronem nauczycieli wspierających proces badawczy.

Gimnazjum nr 1 im. Powstańców Styczniowych (21 uczestników) i Gimnazjum nr 2 im. Adolfa Dygasińskiego w Pińczowie (16 uczestników)

Uczestnicząca w spotkaniach młodzież to koedukacyjne grupy zróżnicowane pod względem wieku. Badane grupy charakteryzowało zmienne zaangażowanie uczestników i standardowy dla tej próby badawczej temperament.

W ramach warsztatu przepracowano zrozumiałe dla młodych ludzi pole znaczeń pojęcia „kultura”.

Pojawiły się tutaj klasyczne terminy: malarstwo i grafika, muzyka, zabytek. Uczestnicy w świadomy sposób odnosili się też do bardziej abstrakcyjnych opisów jak: talenty, zachowanie i relacje między ludzkie, miasto. Efektem rozmów jest zestaw funkcji „kultury” zidentyfikowany przez młodych mieszkańców gminy takich jak: rozwój osobisty, umiejętności, myślenie „na wyższym poziomie”. Powyższy indeks to akceptowalny przez badanych zestaw narzędzi kulturotwórczych.

Zidentyfikowano dwa podstawowe obszary interwencyjne dotyczące aktywności pozaszkolnej gimnazjalistów.

I. Pierwszy to obszar kulturowy z elementami sztuki, rozrywki i sportu.

1. Amatorski ruch artystyczny i edukacja kulturalna - warsztaty aktorskie, muzyczne (wykorzystujące mało znane instrumenty), plastyczne, literackie, kuglarskie, streetart.

2. Wydarzenia - dzień młodych na „Dniach Ponidzia”, koncerty muzyki popularnej i rockowe.
3. Zajęcia motywacyjne - warsztaty: „jak nie stać w miejscu?”, „jak się zaprezentować?”.
4. Plenerowe imprezy integrujące - „Dirt Jump Pińczów”, freestyle z piłką, jazda na rolkach.

II. Drugi to obszar kulturowy z elementami sztuki i mediów.

1. Konwenty - spotkania integrujące pasjonatów: gier komputerowych, anime i kultury japońskiej, świata fantasy.
2. Narzędzie YouTube - format publikacji autorskich treści muzycznych i filmowych, wartość eksportowania w działaniach animacji kulturowej.

Podsumowując. Warsztat wydobywczy przyniósł wiedzę w przedmiocie oczekiwań gimnazjalistów względem PSCK. Postulatem wiodącym jest niekomercyjne, stałe i otwarte miejsce w obiekcie PSCK dedykowane młodzieży i będące w ich dyspozycji. Badana młodzież czuje potrzebę swobodnego przebywania ze sobą, rozmów, wspomina o ogólnodostępnym bilardzie i planszówkach, w przyszłości studiu nagrań. Docelowo „klub młodzieżowy” w PSCK spełniał by również funkcje edukacyjne, wolontaryjne a jego opiekun-animator stale monitorował kondycję, przepływy uczestników.

Liceum Ogólnokształcące im. Hugona Kołłątaja w Pińczowie (20 uczestników)

Korzystając ze zróżnicowanej pod względem płci i wieku aktywnej grupy licealistów, warsztat podzielono na dwie części.

Pierwsza poświęcona była ogólnej refleksji nad rozumieniem roli kultury w życiu każdego z nas i jej społecznego wymiaru. Badani identyfikowali przestrzeń kultury jako tą animowaną przez twórców, odnieśli się do tradycji i dziedzictwa miejsc. Sporo czasu poświęcono elementom kulturotwórczym - różnego typu pasjom. Młodzież definiowała kulturę jako różnorodność. Ważne dla zrozumienia młodego pokolenia jest automatyczne łączenie kultury i przestrzeni internetu, jako narzędzia komunikacji, publikacji, naturalnie twórczego.

Spotkanie dostarczyło informacji dotyczącej deficytów lub słabych stron w funkcjonowaniu PSCK.

Młodzież negatywnie odnotowuje brak stałego kina w Pińczowie, słabo ocenia skuteczność kanałów komunikacyjnych PSCK oraz silną koncentrację na odbiorcach w najmłodszym wieku. Grupa identyfikuje też słabą współpracę pomiędzy gminnymi instytucjami.

Druga część to warsztat grupowy mający na celu wypracowanie autorskich koncepcji działań angażujących członków poszczególnych grup, od momentu przygotowań po realizację i współuczestnictwo. Efektem były propozycje:

1. **Projekt zalew.** Rozbudowane działanie mające na celu wykreować miejsce letnich spotkań i odpoczynku z plażą, mołem, białymi meblami z palet, lampionami oraz

koncertami. Inicjatywa oparta jest na współpracy młodzieży z organizacjami i instytucjami gminnymi, lokalnym biznesem oraz PSCK - odpowiedzialnym za organizację i promocję imprez w ramach projektu. Propozycja ukazuje realną potrzebę, pomysł-inwestycję wartą szerszych konsultacji. Należy pamiętać, że właśnie młodzież licealna to doskonały barometr jakości życia w gminie.

2. **Młodzież na scenie.** Inicjatywa grupy zainteresowanej teatrem, chcącej pokazywać realizowane przez siebie sztuki dla wielu grup odbiorców, a ewentualny dochód przekazać na cele charytatywne. Uczestnicy oczekują od PSCK kierownictwa artystycznego w działaniu.
3. **Kino.** Ważny element życia społeczno-kulturalnego młodzieży. Uczestnicy widzą wartość w stałym promowaniu kultury filmowej przez PSCK, a oglądanie filmów na dużym ekranie określają jako doskonały sposób spędzania wolnego czasu. W tym przypadku, w dłuższej perspektywie warto rozważyć skorzystanie z formatów małych i niedrogich kin społecznościowych lub studyjnych dostępnych dla samorządowych instytucji kultury jak PSCK.

Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Pińczowie (9 uczestników)

Warsztat wydobywczy, konsultacyjny z przedstawicielami samorządu szkoły wskazał trzy konkretne kwestie, wyzwania dla gminnych organizatorów życia kulturalnego w Pińczowie i ich partnerów. Młodzież ze świadomością opisała je jako słabe strony oraz przyczynę braku zainteresowania i chęci uczestnictwa w kulturze.

- Kultura jako nuda.
- Niedostateczna współpraca pomiędzy szkołami, MOSiR i PSCK.
- Nieefektywna komunikacja społeczna.

Podsumowując. Warsztaty wydobywcze z młodzieżą wykazują zróżnicowany stopień świadomości i zaangażowania w obrębie grupy. Zauważono jednak cechy wspólne - elementy mające podczas współpracy znaczenie: oczekiwana sprawczość, zainteresowanie i zaufanie, atrakcyjne i dostosowane komunikaty, technologia jako źródło kultury - nie tylko narzędzie.

Elementem niepokojącym jest zauważony przez badanych widoczny i odczuwalnie niedostateczny poziom współpracy pomiędzy instytucjami w gminie. Warto przy tej okazji skupić się na zbudowaniu trwałych relacji z partnerami oświatowymi - ze szczególnym uwzględnieniem życzliwych nauczycieli. Partnerstwa międzyinstytucjonalne skutecznie budują się na gruncie dobrych relacji interpersonalnych.

Faktem są też deklaracje przeważającej części młodzieży dotyczące wyjazdu z Pińczowa w ciągu kilku kolejnych lat.

Sondaż „JA w kulTURze”

W ramach projektu „JA w kulTURze” zrealizowany został również sondaż dotyczący problematyki postrzegania oferty i działalności PSCK. Sondaż realizowany był metodą kwestionariusza ankiety – dostępnego zarówno online jak i w wersji papierowej, z możliwością anonimowego wrzucenia do specjalnie przygotowanej i udostępnionej skrzynki kontaktowej siedzibie PSCK.

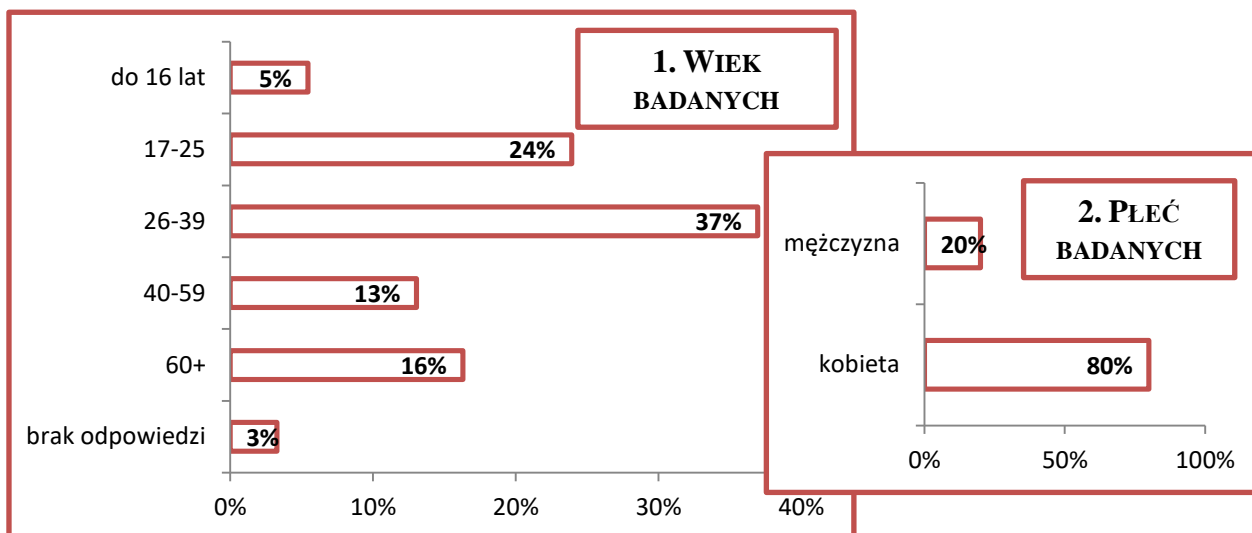
Sondaż przy pomocy kwestionariusza ankiet to jedno z narzędzi badań ilościowych.

W diagnozowaniu potencjału kulturotwórczego i aktywnego zawiązywania relacji z nowymi społecznościami sugeruje się wykorzystywanie metod aktywizujących, jakościowych – m.in. wywiadu bezpośredniego, czy też warsztatu wydobywczego. Sondaż może jednak dać ciekawą perspektywę ilościową na badany obszar. Perspektywa ta jednak, głównie ze względu na zwykle niewielkie środki finansowe przeznaczone na realizację tego typu badań, mocno ograniczają możliwość wnioskowania na całą populację gminy. Aby móc otrzymać szerszą wiedzę w tym temacie warto badanie kontynuować w dłuższej perspektywie, z uwzględnieniem określonych interwałów czasowych (np. kwartalnie). Oprócz tego istotnym źródłem pozyskiwania odpowiedzi może być szeroka współpraca z zaufanymi partnerami (instytucjonalnymi – szkołami, ośrodkami pomocy społecznej, samorządem, placówkami medycznymi, itp.) jak i pozainstytucjonalnymi (stowarzyszenia, grupy nieformalne, parafie, charyzmatyczni liderzy) i wolontariuszami. Daje to możliwość uzyskania większej liczby zwrotów przy stosunkowo niewielkim zaangażowaniu finansowym.

Pamiętać należy jednak, że w żadnej mierze powyższe wysiłki badawcze nie gwarantują reprezentatywności badania – czyli możliwości stworzenia obiektywnego, wiarygodnego obrazu interesującej przestrzeni wśród badanej społeczności. Aby zdobyć taką wiedzę niezbędne jest badanie na reprezentatywnej próbie społeczności, której skonstruowanie i uzyskanie odpowiedzi jest daleko bardziej kosztowne. Wiedza ta daje natomiast pewne sygnały, które mogą kształtować kierunki interwencji, korekt – nie zaś całościową politykę funkcjonowania organizacji.

Wracając do zrealizowanego sondażu – zebranych zostało 95 poprawnie wypełnionych odpowiedzi, z czego 30 z nich udzielonych zostało online, a 65 w wersji papierowej. Poniżej kilka syntetycznych wniosków dotyczących efektów realizacji sondażu prowadzonego przy okazji projektu „JA w kulTURze”.

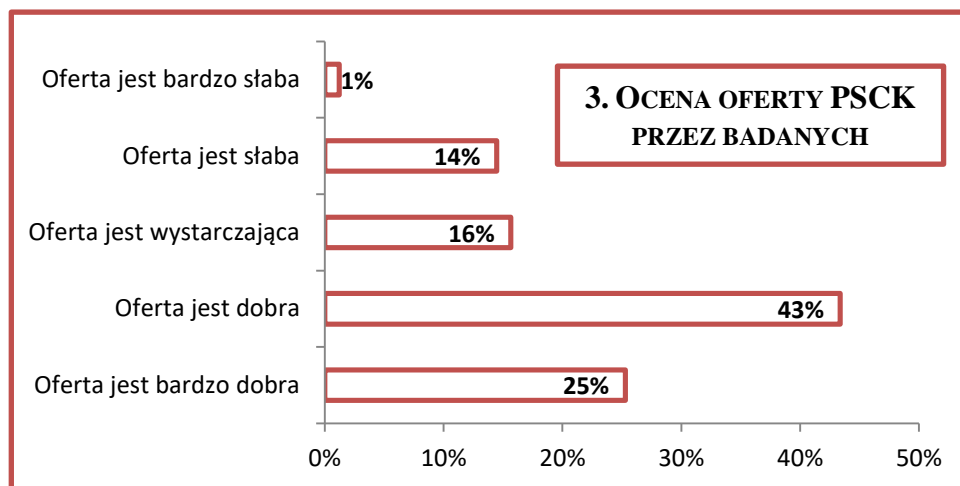
Wiek i płeć respondentów.

Należy podkreślić, że powyższe dane pokazują informacje o odbiorcach PSCK. Nie jest to obraz demograficzny gminy Pińczów, aczkolwiek feminizacja uczestnictwa kobiet w ofercie ośrodków kultury to silna tendencja ogólnopolska.

Jedna trzecia odpowiedzi pochodzi od młodzieży w wieku gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym.

A jak wyglądała ocena oferty PSCK przez badanych?

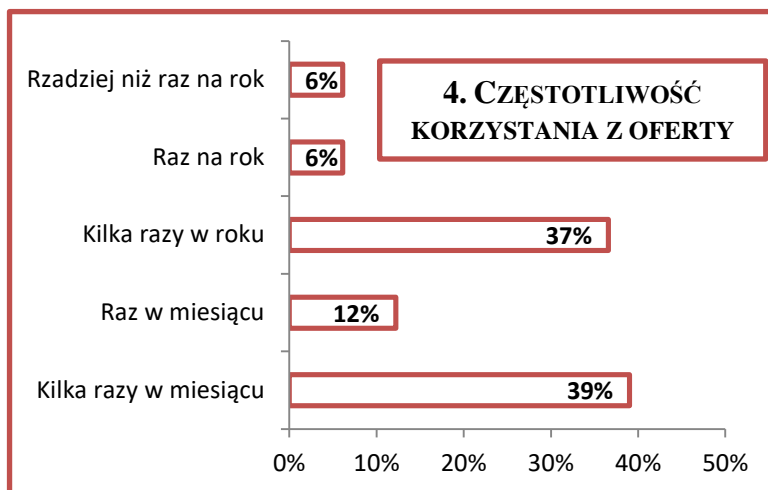

Warto przyrzeć się osobom niezadowolonym (oferta słaba oraz bardzo słaba) – 8 spośród 12 takich badanych zadeklarowało, że z oferty PSCK nie korzystało w ogóle. Trudno zawierzyć zatem, że ocena ta jest uzasadniona.

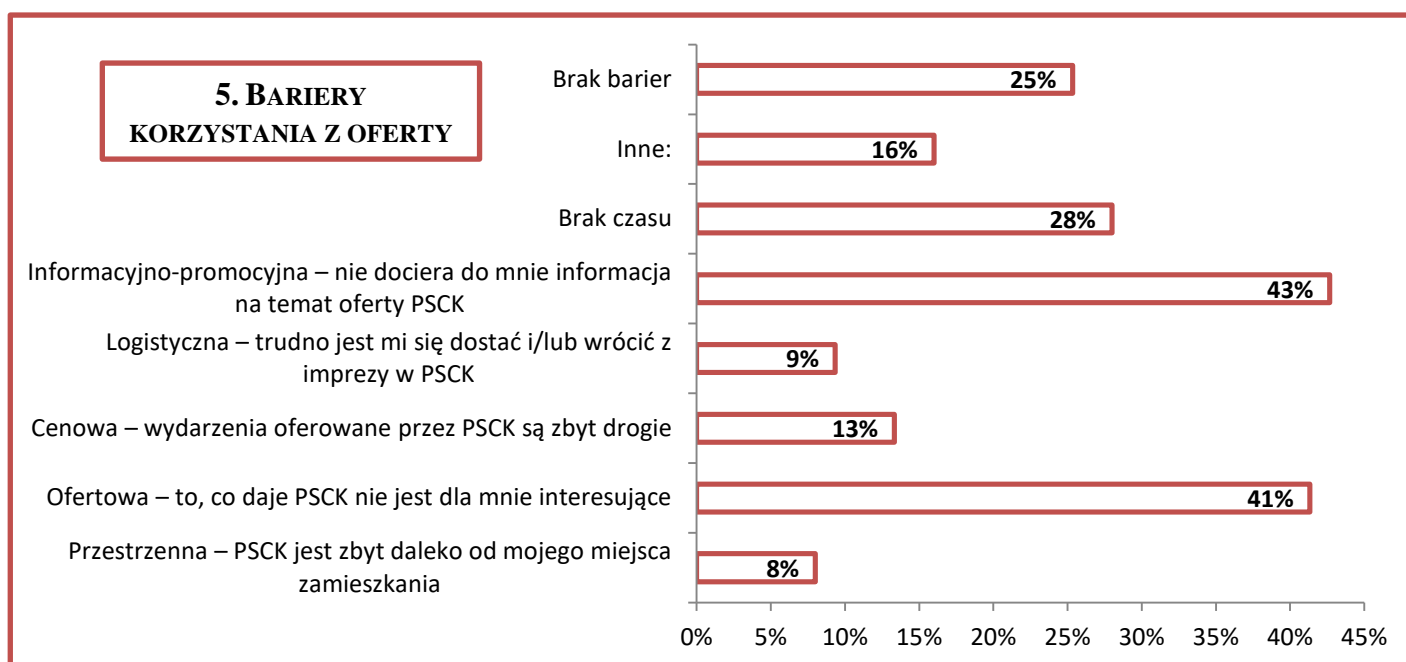
Niemniej – tak wysoka wartość ocen pozytywnych (łącznie 68%) nie powinna uspić czujności zarządzających PSCK. Jest to dobry sygnał. Oznacza, że aktualni użytkownicy oferty dobrze ją oceniają. Daje to mandat zarządzającym PSCK do eksperymentu z nowymi formami zaangażowania społeczności lokalnej, stworzenia nowych możliwości do uczestniczenia w życiu ośrodka kultury, partycypacyjnych modelach współpracy.

Działania te powinny być wdrażane pod warunkiem ich bieżącej ewaluacji pod kątem odbioru i użyteczności dla odbiorców.

Aktualni odbiorcy PSCK również dość regularnie odwiedzają instytucję – 51% z nich robi to przynajmniej raz w miesiącu. Rekomenduje się kontynuację sondowania uczestników wydarzeń organizowanych przez instytucję, ze szczególnym uwzględnieniem masowych wydarzeń incydentalnych, na których najłatwiej znaleźć odbiorców nieregularnych. W dłuższej perspektywie może to dać pełniejszy obraz odbioru instytucji oraz zaprezentować jej możliwości tym, którzy nie są nią zainteresowani na co dzień. Wykorzystać do tego można aktualne narzędzia zmodyfikowane wedle zapotrzebowania PSCK w konsultacji z badaczami.

A jakie badani identyfikują bariery jeśli chodzi o uczestnictwo w ofercie PSCK? Poniżej wyniki.

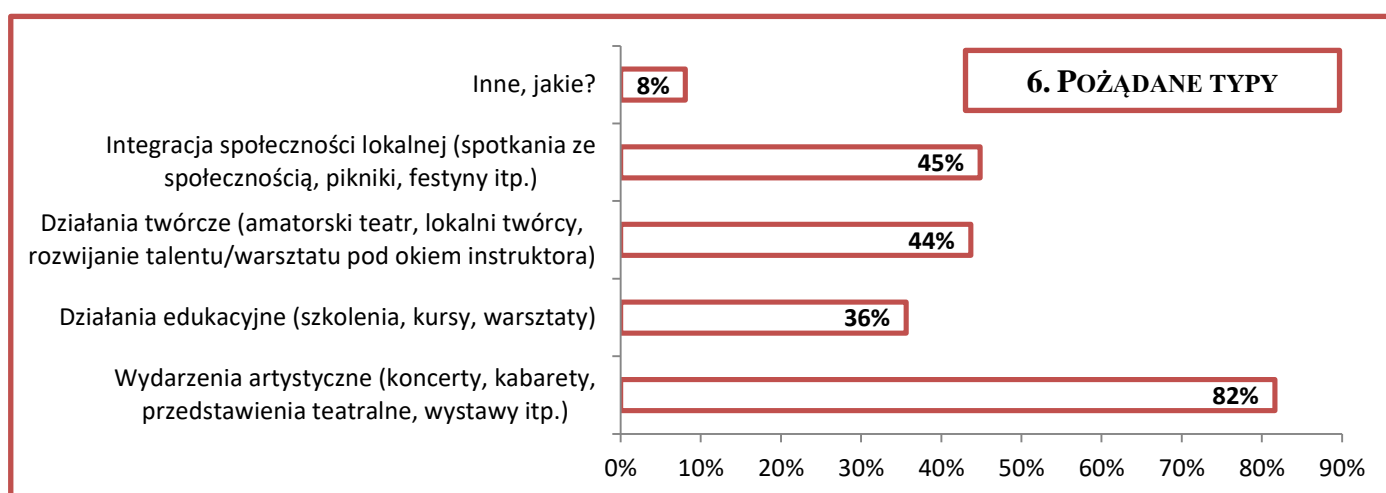

Jedna czwarta badanych nie zauważa żadnych barier w korzystaniu z oferty PSCK. Kolejna jedna czwarta badanych twierdzi, że kluczową barierą jest brak czasu – powodem, który zwykle daje się przezwyciężyć, jeśli pojawia się rzeczywiście ciekawe, angażujące, wyczekiwane działanie.

Istotną przeszkodą jest bariera informacyjno-promocyjna. Przestrzeń ta była rozpoznawana w trakcie warsztatów wydobywczych, ale wydaje się, że długofalowo niezbędne jest podjęcie działań, które będą ukierunkowane na wytworzenie nowych, skutecznych sposobów komunikowania się ze społecznością lokalną. Zrealizowanie tego jest trudne, szczególnie w zderzeniu z wysoką konkurencją w przestrzeni gospodarowania wolnym czasem przez inne podmioty, niemniej wysiłek ten podejmować warto.

Istotną barierą jest też zdaniem badanych bariera ofertowa. Kontrastuje to z pozostałymi danymi sondażu dobrze świadczących o ofercie PSCK – wysoki wskaźnik korzystania badanych z oferty (80% badanych) oraz wysokie zadowolenie z oferty (68% badanych, a nawet 82% jeśli brać pod uwagę odpowiedzi „oferta jest wystarczająca”). W świetle tych wyników wskazywanie bariery ofertowej nie musi oznaczać jej wadliwości samej w sobie. Może natomiast sugerować jej niewystarczającą różnorodność. Ta hipoteza wymaga jednak pogłębienia analizy, szczególnie metodami jakościowymi, które w pełniejszy sposób pozwalają uchwycić to, co trudne do skategoryzowania w kwestionariuszu ankiety."

Warto zastanowić się w jaki sposób rozwijać ofertę w najbliższej przyszłości. Jak tutaj wypowiedzieli się ankietowani?

Należy zastanowić się, czy warto rozwijać tę przestrzeń, która już teraz jest dobrze oceniana (wydarzenia artystyczne), czy warto zastanowić się nad rozpoznaniem przestrzeni nieoczywistych – wraz z ich stałą ewaluacją w trakcie wdrażania. Badania sondażowe nie dadzą jednej, wyraźnej odpowiedzi w krótkiej perspektywie czasowej. Dlatego też tak istotne jest kontynuowanie długofalowych działań diagnostycznych opartych o badania ilościowe i jakościowe.

Analiza dokumentów strategicznych

Gmina Pińczów dysponuje dokumentem strategicznym „Strategia Rozwoju Gminy Pińczów do 2022 roku”, który lokuje PSCK jako znaczącą dla pełnienia funkcji kulturotwórczej instytucję. Charakteryzuje jej podstawowe cechy, wielofunkcyjność i dość złożony charakter organizacyjny.

Istotnym i wartościowym w kontekście działań PSCK jest odnotowany w dokumencie obszar „Wszechstronny rozwój mieszkańców”, którego celem strategicznym jest „Zapewnienie wszechstronnego rozwoju mieszkańców dzięki zagwarantowaniu edukacji na wysokim poziomie, doskonaleniu umiejętności oraz kreowaniu postaw aktywności i zaangażowania społecznego”.

Jasnym jest że projekt PSCK „JA w kUlTurze” to właściwa praktyka realizacji powyższego celu, warta kontynuacji w kolejnych sezonach.

Niektóre elementy programowe „Strategii Rozwoju Gminy Pińczów do 2022 roku” współlistotne PSCK:

- Opracowanie bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych (koła przedmiotowe i artystyczne, sekcje sportowe, warsztaty) pozwalającej rozwijać zainteresowania uczniów.
- Utworzenie programu stypendialnego dla uczniów wybitnie uzdolnionych.
- Współpraca międzynarodowa – wymiana młodzieży.
- Wsparcie działań związanych z doskonaleniem zawodowym nauczycieli.
- Propagowanie idei kształcenia ustawicznego: kursy i szkolenia doskonalące dorosłych, zwłaszcza językowe, komputerowe.
- Zaspokojenie potrzeb kulturalnych i intelektualnych mieszkańców gminy.
- Opracowanie ciekawej oferty wakacyjnej dla mieszkańców i turystów.
- Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty zajęć oraz organizację miejsc spotkań: świetlice, kluby, sale gier i zabaw, warsztaty.
- Stworzenie możliwości zaangażowania w życie kulturalne i społeczne gminy dorosłym mieszkańcom poprzez uczestnictwo w różnych grupach i formacjach.

Warto, by PSCK posiadało długofalowy dokument programowy, wizyjny. Rekomenduje się zatem podjęcie inicjatywy strategicznej, bazującej na lokalnych dokumentach strategicznych, doświadczeniu pracowników i współpracy ze społecznością lokalną, organizacjami i biznesem.

Działania konsultacyjne

W ramach obszaru zrealizowane zostały działania mające na celu wzrost kompetencji zainteresowanych uczestników projektu w przestrzeniach sprzyjających jego realizacji oraz przygotowanie narzędzi i dokumentów służących przeprowadzeniu konkursu na inicjatywy lokalne:

- przeprowadzono serię spotkań oraz szkolenie dla pracowników PSCK dotyczące: sposobów komunikacji i współpracy, budowy relacji i prowadzenia projektu, pożądanego efektów projektu.
- opracowano projekt regulaminu konkursu wraz z dokumentacją
- każdy warsztat wydobywczy przeprowadzony ze społecznością lokalną posiadał komponent upowszechniający ideę programu Narodowego Centrum Kultury "Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne" oraz warstwę konsultacyjną i instruktażową projektu „JA w kulTURze”.

Należy podkreślić, że wszystkie działania: badawczo-animacyjne i informacyjne oraz konsultacyjne programowane i realizowane były w ścisłej współpracy z oddelegowanym z Narodowego Centrum Kultury Animatorem.

Działania promocyjne

To niezmiernie istotny obszar dla powodzenia projektu a kolportowane w różnoraki sposób informacje zachęciły mieszkańców do współudziału w projekcie. Przygotowano autorską identyfikację wizualną, promowano projekt za pośrednictwem druków ulotnych, kanałów prasowych i wirtualnych, w tym społecznościowych, wykorzystano też marketing szeptany. Nawiązano współpracę ze szkołami, lokalnymi liderami, mediami tak by pomostowo kreować pozytywny klimat projektu „JA w kulTURze”.

Rekomendacje

Rekomenduje się konsekwentne tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi współpracy, komunikacji, pobudzenie aktywności obywatelskiej w przestrzeni kultury, kreowanie warunków uczestniczenia społeczności lokalnej edukacji kulturalnej i artystycznej w realizacjach PSCK oraz regularne diagnozy. Rekomenduje się kontynuację projektu „JA w kulTurze” jako modelu pracy PSCK w kolejnych latach.

Rekomenduje się systematyczne konsultacje społeczne w obszarze programowania działań świetlicy wiejskiej w Kozubowie oraz korektę sposobu komunikacji z mieszkańcami nie korzystającymi z oferty świetlicy. „JA w kulTurze” to doskonała okazja by bazując na przyjaznej przestrzeni Kozubowa i otoczenia zrealizować działania animujące, otwierając je na nowy format partycypacji społecznej, warty kontynuowania w przyszłości. Warto wzmocnić zaangażowaną animację przestrzeni świetlicy, wprowadzić standardy pracy oparte działania promujące świetlicę jako centrum integracji i aktywizacji.

Rekomenduje się silną i pragmatyczną społeczność mieszkańców Gacek jako doskonały potencjał ludzki rewitalizujący wieś, obecnie – według relacji mieszkańców – „odsuniętej” od centrum. Uruchomione podczas diagnozy zainteresowanie warte jest kontynuacji w ramach częstych i regularnych działań społecznych i animacyjnych, w tym terenowych. Wyzwaniem jest zlokalizowanie i aktywizacja lokalnych liderów - ambasadorów działań świetlicy.

Rekomenduje się budowę stałej platformy przy PSCK skupiającej młode matki z okolic Pińczowa. Aktywność i kreatywność tej grupy, promotorów idei współpracy z PSCK wspierać warto pomocą formalną, rzeczową, techniczną, promocyjną.

Rekomenduje się PSCK niekomercyjne, stałe i otwarte miejsce w obiekcie PSCK dedykowane młodzieży będące w ich dyspozycji. Docelowo „klub młodzieżowy” w PSCK spełniał by również funkcje edukacyjne, wolontaryjne, a jego opiekun-animador stale monitorował kondycję, przepływy uczestników.

Rekomenduje się PSCK podjęcie inicjatywy strategicznej, bazującej na lokalnych dokumentach strategicznych, doświadczeniu pracowników i współpracy ze społecznością lokalną, organizacjami i biznesem.

Rekomenduje się refleksję w zakresie atrakcyjności i skuteczności kanałów komunikacyjnych PSCK oraz wypracowanie modeli współpracy pomiędzy gminnymi instytucjami w Pińczowie.

Motto projektu „JA w kulTurze”:

Podejmowane przez PSCK działania ukierunkowane są na tworzenie przyjaznego, otwartego dla różnych środowisk miejsca, które jest nie tylko „dostarczycielem” kultury, ale i partnerem do współpracy, do wspierania i animowania przestrzeni wokół siebie